

การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร
Promotion of Reading Habit for the Students at Ban Lao Mi School
under the Office of Mukdahan Primary Educational Service Area

รุ่งฤดี อาจวิชัย*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โซญา ภาวะบุตร**

ดร.อนันตดา ชาวนา***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี 2) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี 3) ติดตามผลการใช้แนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหารใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ดำเนินการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการ ขั้นการสังเกตการณ์ และขั้นการสะท้อนกลับ ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยประกอบด้วยผู้วิจัยและครูผู้สอนโรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร ปีการศึกษา 2557 จำนวน 16 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 44 คนและกลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริม คือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเหล่าหมี จำนวน 236 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบประเมิน และแบบบันทึกการสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าร้อยละความก้าวหน้าและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพ ปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี
 - 1.1 สภาพการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่า โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้คือ ห้องสมุด โรงเรียนและห้องคอมพิวเตอร์ที่มีความพร้อมในการให้บริการแก่นักเรียน โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนเฉพาะการเรียนการสอนที่จัดตามชั่วโมงเรียนปกติของแต่ละชั้นเท่านั้น ส่วนกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่โรงเรียนจัดขึ้นมีจำนวนน้อย
 - 1.2 ปัญหาในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่า นักเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการอ่าน อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง ทำให้ไม่ชอบอ่านหนังสือ โรงเรียนขาดการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องและจริงจัง และสื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากกว่าหนังสือ
 - 1.3 ความต้องการในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องการให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น โดยต้องการให้โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนที่หลากหลาย น่าสนใจ โดยบุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : นิสัยรักการอ่าน

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนบ้านแฝก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร

2. แนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี ประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน 3 ระดับ และการนิเทศติดตามให้คำชี้แนะ

3. ผลการติดตามการใช้แนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร พบว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและมีเทคนิคในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน สามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการอ่านในทางที่ดีขึ้น และทำให้เป็นผู้มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น นักเรียนมีระดับนิสัยรักการอ่านหลังได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 3 ระดับสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยนักเรียนมีระดับนิสัยรักการอ่านโดยภาพรวมหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จากผลการประเมินพฤติกรรม โดยครูและผลการประเมินพฤติกรรมโดยการประเมินตนเองของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ABSTRACT

This study aimed at 1) investigating states, problems and needs in the promotion of reading habit of the students at Ban Lao Mi School, 2) designating guidelines on the promotion of reading habit among the students, and 3) monitoring effects of the use of guidelines of promoting reading habit of the students at Ban Lao Mi School under the Office of Mukdahan Primary Educational Service Area. The 2-spiral participatory action research with 4 stages used included: planning, action, observation and reflection. The samples consisted of the researcher and 15 teachers of Ban Lao Mi School and 44 informants in the academic year 2014. The target group to be promoted comprised 236 pupils/students from Kindergarten 1–MathayomSuksa 3 of Ban Lao Mi School. Instruments employed were: a form of interview, a questionnaire, a form of evaluation as well as a form of observation. Mean, percentage, Percentage of Progress and standard deviation were applied to analyze data.

Findings were as follows:

1. The states, problems and needs in promoting reading habit for the students of Ban Lao Mi School were:

1.1 The states of the reading habit promotion among the students revealed that the library and a computer room were provided by the school to be ready for service for the students. The school managed the instruction conducive to the reading habit promotion for the students particularly the learning conducted based on regular classes. The extracurricular activities provided seemed to be quite little.

1.2 The problems of promoting reading habit of the students indicated that the students did not pay attention to reading. They could not read or they could not read fluently. This made them not be fond of reading. In addition, the school encountered a lack of implementing the reading habit promotion as well as the media technology played a more important role than books at the moment.

1.3 The needs of the reading habit promotion of the students showed that those concerned wanted the students to obtain reading habit at a better level. They wanted the school to conduct

the activities in promoting reading habit in diverse and interesting ways in case that those concerned participated in the application of promoting reading habit with continuity.

2. The guidelines of the reading habit promotion among the students at Ban Lao Mi School included a workshop, an application of the students' reading habit activities on all 3 levels along with the coaching supervision.

3. The effects of monitoring the use of the guidelines on the promotion of reading habit of the students at Ban Lao Mi School found that the workshop made the students gain knowledge, understanding and techniques in implementing the activities in promoting reading habit among the teachers to be able to conduct the activities for the students in order to adjust their behaviors to a better level and make the students become those who obtained reading habit eventually. The students gained reading habit, after the training of reading habit, at the highest level evaluated by the teachers from the effects of behavior evaluation via self-assessment of the students.

Keywords: Reading Habit.

ภูมิหลัง

การอ่านมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ ทั้งนี้ เพราะเหตุว่าการอ่านเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาสติปัญญาของคนในสังคม การอ่านนอกจากจะทำให้ผู้อ่านสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งปัญหาส่วนตัวและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสังคม ยังช่วยให้ผู้อ่านเป็นผู้ที่ทันต่อเหตุการณ์และความเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อีกด้วย ซึ่งทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างแนบเนียน ยิ่งกว่านั้น การอ่านยังเป็นการตอบสนองความสนใจและความอยากรู้อยากเห็นอันเป็นวิสัยของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี เป็นการขยายทรรศนะของผู้อ่านที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้กว้างขวางและสนองความต้องการทางด้านนันทนาการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต ทำให้พัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีที่สุดของชีวิต การอ่านจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, หน้า 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ในมาตรา 24 (3) และ (5) ได้ให้ความสำคัญกับการอ่าน โดยได้ระบุว่า ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักการอ่านและเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตจะเกิดขึ้นได้ นักเรียนต้องมีนิสัยรักการอ่านซึ่งสอดคล้องตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ตามแนวทางการจัดการศึกษา ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมบูรณาการองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน จึงถือเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนที่จะต้องส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ทั้งนี้เพราะการอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถเรียนรู้ได้ สื่อสารได้ และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ซึ่งนับว่าเป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2549, หน้า 10-24)

ด้วยเหตุที่การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมีความสำคัญและถือเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนตามที่ได้กล่าวมาแล้ว โรงเรียนบ้านเหล่าหมี ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ จึงได้ดำเนินการตามแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้บังเกิด

ประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 อย่างต่อเนื่อง แต่จากรายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา 2555 (SAR) ของโรงเรียนบ้านเหล่าหมี มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยตัวชี้วัดที่ 3.1 ด้านนิสัยรักการอ่านนั้นพบว่า นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับดี ซึ่งยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียนวางไว้ คือ ระดับดีมาก นอกจากนี้แล้ว กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนนั้น ยังไม่หลากหลายและไม่น่าสนใจ ส่วนมากเป็นการอ่านขณะเรียนในช่วงโมงเรียนตามปกติ (โรงเรียนบ้านเหล่าหมี, 2555, หน้า 89) ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนบ้านเหล่าหมี ตามที่ได้กล่าวมานั้น เป็นเรื่องที่ได้รับผิดชอบ รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องนี้ควรพิจารณาหาแนวทางแก้ไข เพื่อจะได้เป็นการส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี ได้รับการปลูกฝัง พัฒนาลักษณะนิสัยในการอ่าน โดยการรวมกิจกรรมการอ่านที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการ ความถนัด และความสนใจของนักเรียนแต่ละบุคคล

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูบรรณารักษ์ห้องสมุดของโรงเรียนบ้านเหล่าหมี จึงตระหนักและมีความสนใจในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน เพื่อให้โรงเรียนสามารถส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนให้ดีขึ้น โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่หลากหลายสอดคล้องกับความสนใจและความถนัด รวมทั้งความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน โดยสามารถตอบสนองความต้องการในการอ่านและส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูโรงเรียนบ้านเหล่าหมีมีความยินดีที่จะเข้าร่วมการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาการวิจัย ดังนี้

1. สภาพ ปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง เป็นอย่างไร
2. แนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง เป็นอย่างไร
3. ผลการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง เป็นอย่างไร

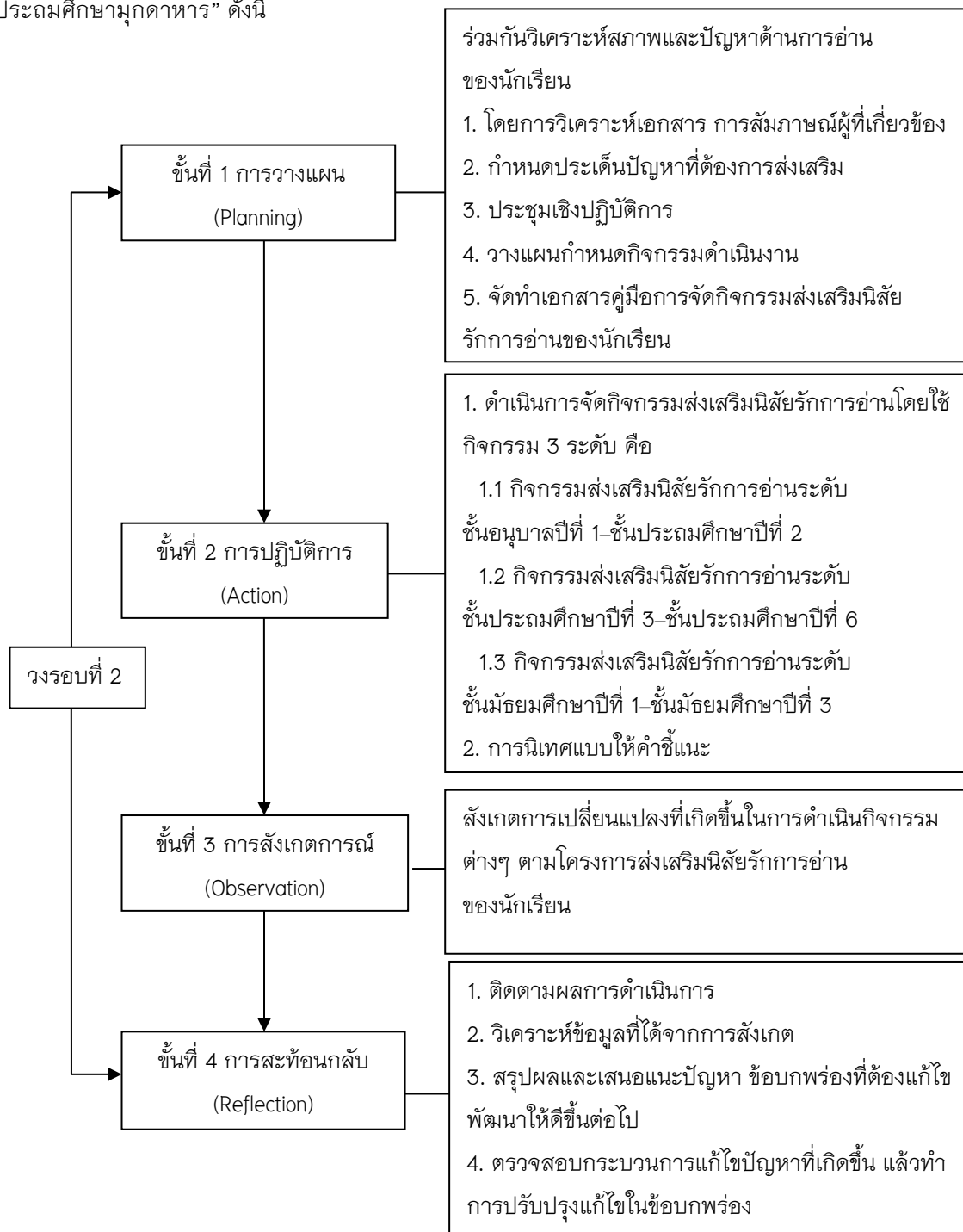
ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาการวิจัย ดังนี้

1. สภาพ ปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง เป็นอย่างไร
2. แนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง เป็นอย่างไร
3. ผลการใช้แนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวง เป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย “การส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร” ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 16 คน ประกอบด้วยผู้วิจัยจำนวน 1 คน และครูโรงเรียนบ้านเหล่าหมี จำนวน 15 คน
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 44 คน ประกอบด้วยผู้นิเทศ จำนวน 1 คน ตัวแทนนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9 ห้องๆ ละ 2 คน รวม 18 คน ผู้ปกครองของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 18 คน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 คน และวิทยากร จำนวน 1 คน
3. กลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน คือนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 236 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ มี 4 ฉบับ
 - 1.1 แบบสัมภาษณ์สภาพและปัญหาการอ่านของนักเรียน
 - 1.2 แบบสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยหลังจากเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - 1.3 แบบสัมภาษณ์นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน
 - 1.4 แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน
2. แบบสังเกต พฤติกรรมการอ่านของนักเรียนก่อนและหลังการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน
3. แบบบันทึก
 - 3.1 แบบบันทึกการประชุม
 - 3.2 แบบบันทึกการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล
4. แบบประเมิน เป็นแบบประเมินความพึงพอใจการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น จากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนกิจกรรมการส่งเสริม ดังนี้

1. การศึกษาสภาพ ปัญหา การอ่านของนักเรียนเพื่อวางแผนในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน เก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมครูประจำชั้น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การศึกษาวิเคราะห์เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน
2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน
 - 2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยหลังการประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2 การนิเทศการจัดกิจกรรม เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของครูซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัย การสัมภาษณ์ครูซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัยหลังเข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมที่ครูจัดขึ้น การประเมินผลการจัดกิจกรรมของครูซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัย และการสังเกตพฤติกรรมการอ่านของนักเรียนที่เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการประมวลผล ประกอบด้วย

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

- 1.1 ค่าร้อยละ (%)
- 1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x})
- 1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. ค่าร้อยละความก้าวหน้า

การหาค่าร้อยละความก้าวหน้า โดยใช้สูตรดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2552, หน้า 78)

เกณฑ์ที่น่าพึงพอใจคือตั้งแต่ร้อยละ 25 ขึ้นไป

$$\text{ร้อยละความก้าวหน้า} = \frac{\text{คะแนนหลัง} - \text{คะแนนก่อน}}{\text{คะแนนเต็ม} - \text{คะแนนก่อน}} \times 100$$

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพ ปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1.1 สภาพการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่าโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่มีความพร้อมต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน คือมีห้องสมุดโรงเรียนที่มีหนังสือหลากหลาย น่าสนใจ โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนเฉพาะการเรียนการสอนที่จัดตามชั่วโมงเรียนของแต่ละชั้นเท่านั้น ส่วนกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่โรงเรียนจัดขึ้นนั้น มีจำนวนน้อยไม่หลากหลายและไม่น่าสนใจ นักเรียนส่วนมากจึงใช้เวลาว่างในการเล่นมากกว่าการอ่านหนังสือที่น่าสนใจหรือการเข้าใช้บริการห้องสมุด

1.2 ปัญหาในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่า นักเรียนไม่ให้ความสำคัญกับการอ่าน อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง ทำให้ไม่ชอบอ่านหนังสือ โรงเรียนขาดการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างต่อเนื่องและจริงจัง และสื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากกว่าหนังสือ

1.3 ผลการติดตามการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่าการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน สามารถจัดกิจกรรมให้นักเรียนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการอ่านในทางที่ดีขึ้น และทำให้เป็นผู้มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น นักเรียนมีระดับนิสัยรักการอ่านหลังได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน 3 ระดับสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยนักเรียนมีระดับนิสัยรักการอ่านโดยภาพรวมหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จากผลการประเมินพฤติกรรม โดยครูและผลการประเมินพฤติกรรมโดยการประเมินตนเองของนักเรียนอยู่ในระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ

2. แนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

แนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน คือ 1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2. จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยมีกิจกรรม 3 ระดับ ได้แก่ 1. กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 2. กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3. กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3. การนิเทศติดตามให้คำชี้แนะ

3. ผลการติดตามการใช้แนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน สรุปได้ดังนี้

3.1 ผลการสังเกต ติดตามการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน จากการสังเกต ติดตามการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่านโดยใช้กิจกรรม 3 ระดับ พบว่า กิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมที่ดี สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านได้จริง ทำให้นักเรียนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการอ่านในทางที่ดีขึ้นและทำให้นักเรียนเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น

3.2 ผลการติดตามและประเมินผลการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในวงรอบที่ 1 โดยครูเป็นผู้ประเมิน ก่อนการจัดกิจกรรมพบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.47$) ภายหลังการจัดกิจกรรมพบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.51$) และผลการประเมินการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมินตนเอง ก่อนการจัดกิจกรรมพบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}=2.20$) ภายหลังการจัดกิจกรรมพบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.44$) ในวงรอบที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมต่อเนื่อง ผลการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยนักเรียนประเมินตนเอง พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีนิสัยรักการอ่านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ($\bar{x}=4.75$) ดังนั้นผลการประเมินการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยครูเป็นผู้ประเมินและผลการประเมินการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยนักเรียนประเมินตนเอง จึงมีความสอดคล้องกัน ซึ่งพบว่า นักเรียนมีระดับนิสัยรักการอ่านหลังได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยนักเรียนมีระดับนิสัยรักการอ่านโดยภาพรวมหลังการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จากผลการประเมินพฤติกรรม โดยครูและผลการประเมินพฤติกรรมโดยการประเมินตนเองของนักเรียนอยู่ในระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพ ปัญหาและความต้องการในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน

1.1 สภาพการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่าโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่มีความพร้อมต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน แต่โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนเฉพาะการเรียนการสอนที่จัดตามชั่วโมงเรียนของแต่ละชั้นเท่านั้น ส่วนกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่โรงเรียนจัดขึ้นนั้น มีจำนวนน้อยไม่หลากหลายและไม่น่าสนใจ นักเรียนส่วนมากจึงใช้เวลาว่างในการเล่นมากกว่าการอ่านหนังสือที่น่าสนใจหรือการเข้าใช้บริการห้องสมุด

1.2 ปัญหาในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีการใช้บริการห้องสมุดเป็นส่วนน้อย เนื่องจากให้ความสำคัญกับการเล่นหรือการทำกิจกรรมอื่นมากกว่าการอ่าน ไม่ให้ความสำคัญกับการอ่าน อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง ทำให้ไม่ชอบอ่านหนังสือ อีกทั้งสื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทมากกว่าหนังสือ นอกจากนี้กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่โรงเรียนจัดขึ้นมีจำนวนน้อย ไม่หลากหลายและไม่น่าสนใจจึงไม่สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนอยากอ่าน เข้าร่วมกิจกรรมการอ่าน ให้ความสำคัญหรือรักการอ่าน และครุหาความรู้ความเข้าใจเทคนิควิธีการในการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายและน่าสนใจ

1.3 ความต้องการในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างทั้งที่บ้านและที่โรงเรียนในการเล่นหรือทำกิจกรรมอย่างอื่น เช่น ชมรายการบันเทิงทางโทรทัศน์มากกว่าการอ่านหนังสือ โดยให้เหตุผลว่ามีภาระเรียน การอ่านหนังสือเป็นปกติอยู่แล้วในชั่วโมงเรียนหรือในช่วงเวลาที่ทำกรบ้าน ดังนั้น ครูและผู้ปกครองจึงต้องการให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการอ่าน รักการอ่านและใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือให้มากขึ้น โดยต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนให้หลากหลาย น่าสนใจ สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น

2. แนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์

แนวทางในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียนบ้านเหล่าหมี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ คือการประชุมร่วมกันคิด วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ แสดงความคิดเห็น ตลอดจนร่วมกันเสนอแนวทางการปฏิบัติในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน และการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนมากขึ้น จากนั้นประชุมร่วมกันวางแผนปฏิบัติการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนตามโครงการที่กำหนด ซึ่งกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านที่จัดประกอบด้วยกิจกรรม 3 ระดับ คือ 1. กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 2. กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 3. กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยต้องมีการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการติดตามและประเมินผลอย่างจริงจัง จากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

3. ผลการติดตามและประเมินผลการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน สรุปได้ดังนี้

3.1 ผลการสังเกต ติดตามการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่ากิจกรรมทั้ง 3 ระดับ คือ 1. กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้แก่ กิจกรรมอ่านวันละคำและกิจกรรมผู้ปกครองส่งเสริมการอ่าน 2. กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ กิจกรรมรักการอ่าน กิจกรรมหนุมกระจ่ายข่าว สาวกระจ่ายเสียง กิจกรรมหนังสือเล่มน้อยร้อยเรื่อง กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ และกิจกรรมผู้ปกครองร่วมส่งเสริมการอ่าน 3. กิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้แก่ กิจกรรมรักการอ่าน กิจกรรมเล่านิทาน กิจกรรมไอซีที สูโลกกว้าง และกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ เป็นกิจกรรมที่ดี สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัย รักการอ่านได้จริง ทำให้นักเรียนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรอ่านในทางที่ดีขึ้นและทำให้นักเรียนเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น

3.2 ผลการติดตามและประเมินผลการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีระดับนิสัยรักการอ่านหลังได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยนักเรียนมีระดับนิสัยรักการอ่านโดยภาพรวมหลังการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน จากผลการประเมินพฤติกรรม โดยครูและผลการประเมินพฤติกรรมโดยการประเมินตนเองของนักเรียนอยู่ในระดับมากและมากที่สุดตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่ นักเรียนส่งผลต่อพฤติกรรมหรือการมีนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โดยนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านมาก เมื่อประเมินพฤติกรรมย่อมพบว่า มีพฤติกรรมหรือมีระดับนิสัยรักการอ่านมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนควรมีนโยบายส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โดยสร้างจิตสำนึกให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน เห็นความสำคัญของการอ่าน

1.2 ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

1.3 ครูแต่ละกลุ่มสาระควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้การอ่านเป็นกระบวนการเรียนรู้

1.4 โรงเรียนควรมีการระดมความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเฉพาะด้านเพิ่มเติม เช่นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาการอ่านของเด็กเรียนร่วม

2.2 ควรศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียน

2.4 ควรบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่านกับการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระ

เอกสารอ้างอิง

กรรณา โถชาลี. (2553). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนบ้านคำลอดพื้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 3.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2549). แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน.

กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

เทวา พันธุ์จำปา. (2554). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนโรงเรียนบ้านช่อมกอก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 3.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร